

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Intelligere actualissimum coniunctim requiritur cum aseitate ad
constitutivum essentiæ & naturæ Divinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

dependens ab omni causa: ergo essentia divina etiam ut virtualiter distincta ab omni attributo pro ultima actualitate constitutiva habet esse à se.

5. Neque obest afeitari transcendentalitas, quæ à Gonet obijcitur: Nam primò facile responderi poterit, hoc ipsum esse de ratione essentia in actu puro, ut omnia prædicata transcendat, utpote quæ per esse à se tanquam per differentiam non extrinsecus superadditam (quod neque Gonet admittit) sed implicitè inclusam contrahuntur ad esse divinum.

6. Secundo. Ideo transcendentalitas removeret afeitatem à constitutivo essentia & natura strictè accepta, quia per illà natura non conciperetur ut virtualiter distincta ab omni alia perfectione divina; sed hoc non. ergo. Minor prob. Non obstante transcendentia entis, adhuc concipitur ens ut virtualiter distinctum à suis proprietatibus, & radix virtualis ipsarum: ergo non obstante transcendentia potest afeitas & natura per ipsam constituta esse virtualiter distincta ab attributis, & radix virtualis ipsarum.

7. Tertio. Non alià ratione afeitas transcendit alia prædicata, nisi quatenus formaliter includitur in ipsis, sed formalis inclusio non impedit distinctionem virtuales: tum quia in sententia præfati Authoris non datur alia distinctio perfectionum in divinis, nisi includentis & inclusi, secundum conceptum explicitum & implicitum, ac proinde omnia divina prædicata in se mutuo formaliter includuntur, sequè invicem transcendunt: tum quia apud eundem in Tract. de SS. Trinitate, natura etiam ut virtualiter distincta formaliter & essentialiter includitur in divinis personalitatibus; ergo illa transcendentalis inclusio compatitur distinctionem virtuales.

8. Quarto. Aternitas, immutabilitas, infinitas DEI non minùs transcendunt omnia divina prædicata, quam afeitas: & tamen non minùs à se invicem, quam ab afeitate & aliis prædicatis v. g. sapientia, bonitatis, Paternitatis, &c. virtualiter distinguuntur: ergo etiam si afeitas transcendat omnia prædicata divina, tamen poterit ab eis esse virtualiter distincta, & consequenter constituere naturam ab eis virtualiter distinctam.

9. Denique contra Godoyum argumentor ad hominem: Immaterialitas, seu spiritualitas non minùs transcendit omnia prædicata Divina, quam afeitas, cum æque de omnibus prædicari possit, quam afeitas, infinitas, &c. Sed non obstante hac transcendentia potest esse constitutum Divina natura: ergo pariter afeitas.

§. III.

Intelligere actualissimum conjunctim requiritur cum afeitate ad constitutum essentia & nature Divina.

10. Sentio tamen ulterius intelligere actualissimum omnino pertinere ad constitutionem naturæ divinæ: eamque efficaciter probant rationes primùm allatae; authoritates quoque à S. D. adductæ evincunt, hanc omnino ipsius mentem & sententiam esse. Nihilominus sicuti afeitatem ut præciliam nostrâ ratione ab intelligere divino non existimo sufficere ad adequatam constitutionem naturæ divinæ; ita neque conceptum intellectiois actualis

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

ut præciliam à conceptu afeitatis sufficientem iudico; sed Dico: utramque perfectionem afeitatis & intellectiois, pertinere ad conceptum explicitum & adequatam constitutionem naturæ divinæ intra lineam naturæ, virtualiter distinctæ: ita ut constitutum divinæ naturæ; in rigore metaphysico acceptæ, rectè exprimat per *intelligere actualissimum per se & à se subsistens*, in virtute unius termini incomplexi acceptum. Idque probant in primis authoritates S. D. & inde deductæ rationes tam pro afeitate, quam pro intelligere, è quibus habetur, quòd sicut essentia divina formaliter pertinet ad utramque lineam entitativam & intellectivalem; ita formaliter sit suum esse, & suum intelligere: unde si intelligere pertinet ad constitutionem divinæ naturæ; quia in sensu formali divina natura est suum intelligere; non minùs esse à se, pertinebit ad illius constitutionem, quia in eodem sensu à S. D. asseritur, quòd divina essentia sit suum esse.

Unde nostra assertio probatur primò: forma infinite perfecta essentialiter pertinens ad lineam tam intellectivam, quam entitativam, pro suo constitutivo requirit ultimam actualitatem utriusque lineæ; sed natura divina est forma infinite perfecta essentialiter pertinens ad utramque lineam, cum per essentiam habeat ut non minùs sic forma intelligibilis, quam naturalis: ergo pro suo constitutivo requirit ultimam actualitatem utriusque lineæ; nimirum *intelligere, & esse*. Et hoc non per modum duplicis conceptus virtualiter distincti (hanc enim ratione conciperemus in DEO aggregatum vel compositum per accidens) ergo per modum unius impræcindibilis constitutivi, sicut & ipsa natura DEI pertinens ad lineam intelligibilem non distinguitur illo modo à se ipsa ut pertinente ad lineam entitativam.

Confirm. intelligere pertinet ad constitutionem divinæ essentia, ergo & esse à se. Conseq. prob. intelligere actualissimum non distinguitur virtualiter ab esse à se; ergo si divina natura constituitur per intelligere actualissimum, etiam constituitur per esse à se.

Probatur ulterius. Neque afeitas ut præciliam intelligere, neque intelligere ut præciliam ab afeitate, sed utrumque simul sumptum habet requisitas condiciones ad constitutum divinæ essentia: ergo neutrum seorsum, sed utrumque simul sumptum per modum unius impræcindibilis conceptus constituit essentiam divinam. 1. Pars antecedentis ex hoc fit manifestata, quòd esse à se ut præciliam ab intelligere, non exprimat ultimam perfectissimamque actualitatem vitæ intellectivæ; quæ est tertia conditio supra §. 2. requisita. Certè natura viventis intra suam lineam continet determinatum vitæ gradum; ergo nisi iste exprimat, conceptus divinæ naturæ non exprimitur.

Ais: an non Divinitatem, DEUM, Ens increatum concipit, qui concipit Ens à se, tametsi de intelligere nihil cogitet? Resp. Concipit Divinitatem, DEUM, Ens increatum quasi inchoativè, & confusè, conc. completè, & distinctè nego. Conceptus enim distinctus & completus divinitatis est conceptus *intelligentia purissima & actualissima à se existens*: in quo vitæ determinata actus puri, ab

E

omni

omni alterius non tantum creati, sed viventis natura expressè distinguitur; qua ex causa DEUS Græcis Theos à videndo vel contemplando dicitur: Ratio verò entis increati, & motoris immoti, est quidem conceptus primò obvius ad quem à creatis ascendimus, magis tamen quæstionem *an est?* quam *quid est?* expedit, divinamque naturam ab omni ente creato ut creatum, non verò ut vivens est (quod accedente conceptu intelligere actualissimi præstat) explicitè distinguit.

14. Ex quo etiam intelliges, in quo sensu admittendæ, vel rejiciendæ sint probationes in favorem afeitatis sup. relatæ. Est nimirum *Esse DEI ipsa ejus essentia, nomen quoque ab essendo* exprimit quidditatem DEI, ut simul exprimat gradum vitæ, in quo distinguitur ab omni creato, non tantum in quantum creatum, sed etiam in quantum vivens est, nego. ut exprimat tantum rationem entis increati, quâ distinguitur ab omni creato ut creatum est, conc. sed hoc non sufficit ad constitutum naturæ divinæ sub ultimato & completo conceptu suæ lineæ, qui gradum vitæ determinatum insuper inolvit.

Rursus: *Esse à se* est ultima actualitas divinæ essentia, exprimens perfectionem lineæ entitativæ conc. vitalis & intellectualis nego: ergo est constitutum essentia divinæ ex nostro imperfecto modo concipiendi inadæquatè, confusè, & inchoativè acceptæ, conc. ex parte rei conceptæ & in linea naturæ adæquatè, distinctè, & completè acceptæ, nego. Per *esse* quoque à se DEUS per se primò differt ab omni eo, quod non est DEUS, sub confusa & communi ratione entis increati, conc. sub ratione viventis. nego.

Tandem omnia alia prædicata ultimato resolvuntur in afeitatem, prout simul est esse in ordine intelligibili, adeoque ipsum intelligere, conc. prout ab illo præcinditur, nego. Non enim esset ultima actualitas, nisi esset simul ultima actualitas ordinis & lineæ intelligibilis, quæ ex natura sua gaudet maximâ & perfectissimâ actualitate. Unde intelligere DEI non resolvitur in esse à se, tanquam rationem à priori, sed intelligere actualissimum per esse à se, & esse à se per intelligere actualissimum, tanquam conceptus convertibiles & inadæquati ex se mutuo inferuntur.

15. Quod neque intelligere actualissimum ut præci-

sum ab afeitate sit sufficiens constitutum divinæ naturæ, quæ est secunda pars antec. sup. positi, probantur hæcenus argumenta pro afeitate adducta: & sanè sicut afeitas præcisa ab actu intelligendi non est ultima actualitas essentia vitalis, quæ talis: ita nec intelligere præcisiu ab actu infinite essendi (quem semper per afeitatem intelligo) esset ultima actualitas naturæ existentis quæ talis. Necessè est igitur, ut non minus afeitas, quam intelligere actualissimum ingrediatur explicitum conceptum constitutiivi divinæ essentia: adeoque constitutum divinæ essentia est intelligere divinum per se & à se subsistens: quippe, quod omnes habet conditiones ad constitutum requisitas. Primò, quod sit intrinsecum & essentiale prædicatum, quia vivere vitæ intellectualivâ, eaque non in actu primo sed secundo constitutâ, est intrinsecum & essentiale natura divinæ. Secundò: est radix virtualis omnium operationum, & attributorum: operationum quidem, quatenus præsupponunt intellectionem seu primam vitæ intellectualis operationem; attributorum verò, quia vel pertinent ad operationem, ut sapientia, bonitas, &c. & tunc sicut virtualiter ex intelligere divino, seu primâ radice operationum: vel pertinent ad esse, ut æternitas, immutabilitas, &c. & tunc consequuntur ad esse actualissimum, quod convenit intelligere divino secundum rationem afeitatis secum explicitè identificatam. Tandem etiam exprimit gradum vitæ infinite perfectæ, qui est esse intellectivum non purè radicale, ut in creatis, sed actuale actu intellectionis infinite perfectæ.

Si adhuc dicas: Intelligere sequitur ad esse: ergo: non potest esse constitutum divinæ essentia. Antec. prob. primò: quia operari sequitur ad esse, intelligere est quoddam operari: ergo sequitur ad esse divinum. Secundò: verum & intelligibile sequitur rationem entis; ergo etiam intelligere sequitur ad esse. Resp. neg. vel dist. antec. intelligere accidentale & permixtum potentia conc. intelligere per se subsistens, nego. Ad cuius primam probationem distingo antec. operari radicale & primarium, quod habet rationem ultimæ actualitatis in gradu vitæ perfectissimo, sequitur ad esse, nego; operari secundarium & consecutivum in aliquo gradu vitæ, conc. Ad secundam prob. dist. antec. verum & intelligibile sequitur rationem entis, ex limitatione in rebus creatis, concedo: ex vi propria lineæ, nego.

DISPUTATIO IV.

DE

Distinctione Naturæ Divinæ à relationibus & attributis.

ARTICULUS I.

An admittenda sit distinctio formalis actualis ex natura rei inter Divinas perfectiones?

SUMMARI A.

1. Significatum attributi.
2. Nulla realis distinctio inter essentiam ad relationes, vel attributa comparatam.
3. Est tamen aliqua admittenda distinctio inter perfectiones, etiam non oppositas relativè.
4. Major quam rationis ratiocinantis.
5. Cum alias omnia DEI nomina essent Synonyma.
6. Quæ DEVM non secundo, sed primò intentionali-ter deuminiant.
7. Duplex principalis sententia D. Thomæ & Scoti.
8. Diversitas sententiarum in explicanda distinctio-
ne virtuali.
9. Doctrina & textus Scoti.
10. Opponitur auctoritas Concilii Lateran. ap.
11. Evasio præcluditur.
12. Opponitur auctoritas Florentini.